

este de a lupta energic pentru drepturile noastre legitime, pentru trezirea conștiinței și pentru viitorul țării noastre.

Bibliografie selectivă:

1. http://ro.wikipedia.org/wiki/Pactul_Ribbentrop-Molotov
2. <https://cersipamantromanesc.wordpress.com/2010/08/23/despre-pactul-talharesc-molotov-ribbentrop-si-anexarea-basarabiei-de-catre-uniunea-sovietica/>
3. <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-8350100-40-dintre-moldoveni-vor-unire-rusia-doar-5-unire-romania-sondaj.htm>
4. <http://statulmoldovenesc.blogspot.com/2011/04/viata-politica-in-rssm-1944-1961-unele.html>
5. <http://independent.md/infografice-recensamant-2014-cei-mai-multi-cetateni-au-declarat-ca-vorbesc-limba-romana/#.VUt3Zo7tmko>

DREPTUL EUROPEAN PRIVIND NEDISCRIMINAREA: „CRITERII PROTEJATE”

Lilia PLEȘCA, FUA, DIN - 142

Conducător științific: l. asist. Cristina LAZARIUC

Cum începi discuțiile ce implică femei, bărbați, religia, rasa umană sau cum e - bine sau rău, începi inconștient să repartizezi oamenii în diferite tabere, separându-i unii de alții. Astfel, poate la fel de inconștient, duci la o acțiune de discriminare.

Discriminarea se caracterizează prin diferență de tratament a două sau mai multe persoane aflate în situații identice sau comparabile sau dimpotrivă tratarea identică a unor persoane aflate în situații diferite, atâta timp cât un asemenea tratament nu are nici o justificare obiectivă.

Pentru a asigura condiții de concurență echitabile între statele membre, Tratatul inițial de instituire a Comunității Economice Europene (1957) cuprindea o dispoziție prin care se interzicea discriminarea pe criterii de sex în contextul ocupării forței de muncă. În acest mod se prevenea situația în care unele state membre ar fi putut dobândi un avantaj concurențial asupra altora prin oferirea unor salarii mai scăzute sau a unor condiții de muncă mai puțin favorabile femeilor. Deși acest ansamblu de legi a înregistrat o evoluție considerabilă, ajungând să reglementeze domenii precum pensiile, graviditatea și regimurile juridice de securitate socială, până în 2000 legile privind nediscriminarea în UE

se aplicau numai în contextul ocupării forței de muncă și al securității sociale și reglementau numai criteriul de sex.

Pe parcursul anilor '90, intense activități de lobby au fost desfășurate de unele grupuri pentru apărarea intereselor publice care militau pentru extinderea interdicției privind discriminarea la nivelul dreptului Uniunii Europene pentru a reglementa și alte aspecte, cum ar fi rasa sau originea etnică, orientarea sexuală, credința religioasă, vârsta și handicapul. Teama față de reizbucnirea naționalismului extremist, în rândul anumitor state membre, a generat suficientă voință politică în rândul conducătorilor acestora pentru a determina modificarea Tratatului de Instituire a Comunității Europene, atribuind Comunității competența de a legifera în aceste domenii.

Directivele europene privind nediscriminarea interzic tratamentul diferențiat bazat pe anumite „**criterii protejate**”. Un „criteriu protejat” este o caracteristică a unei persoane care nu ar trebui considerată relevantă pentru aplicarea unui tratament diferențiat sau acordarea unui anumit beneficiu. Printre criteriile protejate în Uniunea Europeană menționăm sexul, orientarea sexuală, handicapul, vârsta sau religia ori convingerile, rasa sau originea etnică. Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEaDO), în schimb, conține o listă deschisă care coincide cu directivele, dar și le depășește. Articolul 14 afirmă că nu trebuie să existe nici o deosebire „bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Astfel, discriminarea este un fenomen pe cât de complex, pe atât de prezent în orice societate, marcând zilnic oameni, pur și simplu diferiți unii față de ceilalți. După cum am menționat există o diversitate de criterii de discriminare, dar noi, totuși, am dori să reflectăm asupra unuia din aceste criterii care în ultima perioadă a devenit problematic în societatea moldovenească, stârnind discuții controversate, și anume **discriminarea după criteriul orientării sexuale**. În această ordine, țin să clarific din start că **discriminarea pe criterii de sex** nu este sinonimă cu **discriminarea pe criterii de orientare sexuală**. Este de la sine înțeles că **discriminarea pe criterii de sex**, se referă la discriminarea care se bazează pe faptul că o persoană este femeie sau bărbat. Acesta reprezintă aspectul cel mai dezvoltat al politicii sociale a Uniunii Europene și este considerat de multă vreme un drept fundamental. În timp ce orientarea sexuală, poate fi înțeleasă ca referindu-se la „capacitatea fiecărei persoane de a simți o emoție profundă, afecțiune și atracție sexuală și de a avea relații intime cu persoane de sex diferit, de același sex sau de ambele sexe”.

În mod obișnuit, cauzele referitoare la discriminarea bazată pe orientarea sexuală presupun ca o persoană să primească un tratament nefavorabil din cauză că este homosexual, lesbiană sau bisexual, dar criteriul acesta interzice și discriminarea pentru heterosexualitate. Trebuie de remarcat că Curtea Europeană

a Drepturilor Omului oferă protecție și pentru intervenția guvernului referitoare la orientarea sexuală în sine, în temeiul articolului 8 din CEaDO privitor la dreptul la viață privată. Astfel, chiar dacă a existat un tratament discriminatoriu pe baza acestui criteriu, se poate invoca pur și simplu încălcarea articolului 8, fără a fi nevoie să se argumenteze existența tratamentului discriminatoriu.

Legiferarea și aplicarea în societatea moldovenească a principiului nediscriminării pe orice criteriu, mai ales pe criteriul orientării sexuale, întâmpină astăzi dificultăți, cum ar fi atitudinea ostilă a bisericii și a societății per ansamblu. Conștientizarea principiului egalității în drepturi a tuturor cetățenilor presupune în primul rând adoptarea **unui comportament de acceptare și toleranță** față de criteriile ce diferențiază oamenii unul în raport cu celălalt, or toleranța este și a fost dintotdeauna enigma evoluției umane. Poate că momentul în care, un individ l-a acceptat pe cel de lângă el cu atuurile și defectele sale a fost unul decisiv, care l-a inclus pe el într-o familie, o gintă, un trib, o comunitate etc. Toleranța nu este doar parte din caracterul uman, ea depinzând de factorul societății și de mediul de dezvoltare. Un cetățean, oricât ar fi de tolerant asupra unui fapt sau obicei al oamenilor, tot nu poate să răspândească ideea decât limitat. Prin toleranță colectivă, se impun norme de etică și morală, iar mai apoi și norme juridice pentru cei ce fac parte din societate, astfel încât, fiecare cetățean își cunoaște limitele și este conștient de ceea ce face, fără să afecteze sau să fie afectat de faptele sau vorbele altuia.

În interacțiunea zilnică a oamenilor atât în familie, cât și la locul de muncă, în diverse instituții sau pe stradă ei trebuie să evedențieze și să evalueze nu diferențele fizice, de caracter, etnice, religioase, politice, financiare, educaționale sau de orice alt gen, pentru ai eticheta în vreun fel, ci valorile, calitățile morale, scopurile, cunoștințele, experiența, profesionalismul și personalitatea per ansamblu, pentru a aprecia omul ca integritate și a-l trata cu demnitate, tolerându-se reciproc. Oamenii rămân imortalizați în istorie nu pentru că au fost albi sau negri, femei sau bărbați, religioși sau ateï, francezi sau germani, ci prin realizările lor, moștenirea culturală, comorile de înțelepciune sau acțiunile care au schimbat istoria.

Fiecare din noi cunoaște așa nume ilustre ca:

- faimosul lider politic și militar al Romei Antice, **Caesar**, care a avut un rol esențial în instaurarea Imperiului Roman;

- **Platon**, cel mai cunoscut discipol al lui Socrate, care a pus bazele filozofice ale culturii occidentale;

- **Alexandru cel Mare** - rege al [Macedoniei](#), care a fost unul dintre primii mari strategii și conducători militari din istorie;

- **Leonardo da Vinci** cel mai de seamă reprezentant al [Renașterii](#) italiene din perioada de apogeu a acesteia. Spirit universalist: [pictor](#), [sculptor](#), [arhitect](#), [muzician](#), [inginer](#), [inventator](#), [anatomist](#), geolog, cartograf, [botanist](#) și [scriitor](#),

Leonardo da Vinci este considerat adesea cel mai de seamă geniu din întreaga istorie a omenirii.

- **Piotr Ilici Ceaikovski** - renumitul compozitor rus, care a lăsat ca moștenire [simfonii](#), [concerte](#), [opere](#), [balete](#) și [muzică de cameră](#);

- **Hans Christian Andersen** - scriitor și poet danez, celebru pentru basmele sale. „[Crăiasa Zăpezilor](#)”, „[Mica sirenă](#)”, „[Hainele cele noi ale împăratului](#)” și „[Rățușca cea urâtă](#)”;

- **George Washington** - [primul președinte al Statelor Unite ale Americii](#);

- **Elton John** – renumitul cântăreț, compozitor, cantautor și pianist [englez](#);

Dar nu toți cunosc că toți aceștia sunt reprezentanții grupurilor cu orientare sexuală minoritară, deoarece nu asta a fost sau este cea mai importantă distincție a lor, ci talentul, înțelepciunea, spiritul inventiv și dăruirea cu care au creat ceva colosal pentru omenire.

Cu alte cuvinte, integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană presupune multe rigori și condiții, dar una dintre acestea este asigurarea de șanse egale pentru toți cetățenii și eliminarea discriminării de orice gen. Pentru a asigura realizarea acestor prevederi, este necesar de a educa o societate tolerantă, bazată pe respect față de demnitatea și personalitatea umană. Deci trebuie să tolerăm ca să fim tolerați, trebuie să respectăm ca să fim respectați, trebuie să oferim libertate ca să fim liberi Deci priviți toleranța ca pe o virtute și nu ca pe o obligație. Dreptul european privind nediscriminarea urmărește un scop deosebit, dar încă nu pe deplin atins, acela de a asigura tuturor persoanelor perspective egale și echitabile de acces la oportunitățile disponibile în societate. Se duc lupte de ani, de decenii, nu din mofături, ci din ardoarea dorinței pentru a fi recunoscut, de a fi apreciat pentru personalitatea care ești, pentru moștenirea care o lași în urmă.

Bibliografie selectivă:

1. *Manual anti-discriminare pentru judecători*. - Chișinău, 2014.
2. http://ec.europa.eu/romania/news/17012014_norme_ue_pentru_com_bateria_discriminarii_ro.htm
3. <http://discriminare.md/cum-intelegem-notiunea-de-discriminare/>